

VNITŘNÍ PŘEDPIS

Okresního soudu v Prachaticích

ze dne 29. 3. 2022, sp. zn. Spr 249/2022

v návaznosti na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (dále jen „Směrnice“)

a

v návaznosti na Metodiku k přímé aplikovatelnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (dále jen „Metodika“)

Okresní soud v Prachaticích (dále jen „Povinný subjekt“) jako orgán soudní moci v návaznosti na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie a Metodiku k přímé aplikovatelnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 v y d á v á Vnitřní předpis sp.zn. Spr 249/2022, a to pro zajištění ochrany whistleblowerů (dále jen „Oznamovatelů“) tedy osob, které oznámí protiprávní jednání v souvislosti s prací, podstatným prvkem boje proti korupci a součástí fungujícího právního státu. Vnitřní předpis týkající se ochrany Oznamovatelů, je rozdělen do dvou částí, a to na část obecnou a část zvláštní.

Část obecná

§ 1

Úvod a definice

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 zakotvuje základní pojmy:

- (1) **porušením** se rozumí protiprávní jednání, které se týká aktů Unie a oblastí spadajících do věcné působnosti uvedených v článku 2 Směrnice, nebo maření předmětu nebo účelu pravidel stanovených v aktech Unie a oblastech spadajících do věcné působnosti uvedené v čl. 2 Směrnice,
- (2) **oznámením** se rozumí ústní či písemné poskytnutí informací o porušení,
- (3) **interním oznámením** se rozumí ústní či písemné poskytnutí informací o porušení v rámci právního subjektu ve veřejném nebo soukromém sektoru,
- (4) **externím oznámením** se rozumí ústní nebo písemné poskytnutí informací o porušení příslušným orgánům,
- (5) **oznamující osobou** je fyzická osoba, která oznámí či zveřejní informace o porušení, které získala v souvislosti s činnostmi souvisejícími s prací,
- (6) **dotčenou osobou** se rozumí fyzická nebo právnická osoba, která je v oznámení či zveřejnění uvedena jako osoba, jíž se porušení přičítá nebo s níž je tato osoba spojována,
- (7) **odvetnými opatřeními** se rozumí jakékoliv jednání, ať už přímé nebo nepřímé, lze ho vnímat jako opomenutí, k němuž dochází v pracovním kontextu, které je vyvolané interním či externím oznámením nebo zveřejněním a které oznamující osobě působí nebo může způsobit neoprávněnou újmu,

- (8) **prostředníkem** je fyzická osoba, která pomáhá oznamující osobě při oznamování v pracovním kontextu a jejíž pomoc by měla být důvěrná,
- (9) **pracovním kontextem** se rozumí stávající či minulé pracovní činnosti ve veřejném nebo soukromém sektoru, jejichž prostřednictvím osoby, bez ohledu na povahu těchto činností, získají informace o porušení a v jejichž rámci by tyto osoby mohly být postiženy odvetnými opatřeními, pokud takové informace oznámí,
- (10) **zpětnou vazbou** se rozumí poskytnutí informací oznamující osobám o plánovaných či přijatých opatřeních a o důvodech těchto následných opatření,
- (11) **následné opatření** je jakékoliv opatření přijaté příjemcem oznámení nebo příslušným orgánem za účelem posouzení pravdivosti tvrzení uvedených v oznámení a případně k řešení oznámeného porušení, mimo jiné prostřednictvím opatření, jako je interní šetření, vyšetřování, stíhání, opatření k zpětnému získání finančních prostředků a ukončení řízení,
- (12) Smyslem ochrany Oznamovatelů je vytvoření prostředí pro oznámení protiprávního jednání, ve kterém osoby, které pracují pro určitou veřejnou nebo soukromou organizaci nebo jsou s touto organizací v kontaktu v rámci svých činností souvisejících s prací. Takové osoby jsou v častých případech prvními osobami, které se dozví o ohrožení nebo poškození veřejného zájmu v této souvislosti.
- (13) Oznamovatelé často ze strachu z odvetných opatření oznámení neučiní, a v důsledku toho je na unijní a mezinárodní úrovni stále více uznávaná důležitost zajištění vyvážené a účinné ochrany Oznamovatelů.
- (14) Oznámení a zveřejnění ze strany Oznamovatelů je na úrovni Unie jedním z počátečních prvků prosazování práva a politik Unie. Prostřednictvím vnitrostátních a unijních systémů prosazování práva jsou realizovány kroky k účinnému odhalení, vyšetřování a stíhání případů porušení práva Unie.
- (15) Poškozením veřejného zájmu může dojít ke značným rizikům pro blaho společnosti. Proto je nutné zavedení účinných, důvěrných a bezpečných kanálů pro oznamování a zajištění toho, aby byla Oznamovatelům poskytnuta účinná ochrana před odvetnými opatřeními.
- (16) Smyslem ochrany Oznamovatelů je proto vytvoření takového prostředí, ve kterém se Oznamovatelé nebudou muset obávat jakékoliv sankce pro případ, že protiprávní jednání oznámí a přispějí k ochraně veřejného zájmu.
- (17) Ministerstvo spravedlnosti v návaznosti na zatím neexistující komplexní právní úpravy, vytvořilo metodiku pro příslušné osoby, které budou pověřeny přijímáním a vyřizováním oznámení a tím i zavedení a provozování vnitřního oznamovacího systému (dále jen „VOS“).

§ 2

Vnitřní oznamovací systém

- (1) VOS představuje souhrn postupů a nástrojů, které slouží k přijímání oznámení, nakládání s ním, ochraně totožnosti Oznamovatele a dalších osob, k ochraně informací, které jsou uvedené v oznámení a v komunikaci s Oznamovatelem.
- (2) Podat oznámení, má dle Směrnice právo Oznamovatel, a to prostřednictvím VOS nebo EOS (externího oznamovacího systému) v případě EOS se jedná o oznámení k Ministerstvu spravedlnosti nebo orgánům veřejné moci (policijní orgán, orgán správního trestání).
- (3) Preferovanou formou oznámení by mělo být oznámení prostřednictvím VOS. Jedná se o prvotní zachycení oznámení před tím, než by se takové oznámení stalo objektem zájmu ze strany příslušných orgánů veřejné moci a snížit tak riziko vzniku nepříznivých následků a

z důvodu, že postup prostřednictvím VOS je pro Oznamovatele rychlým a efektivním vyřešením problému.

- (4) Účelem VOS je zřídit funkční oznamovací mechanismu, ke kterému budou mít Oznamovatelé důvěru a o jehož existenci a fungování budou mít dobré povědomí. Proto je důležité, aby byl VOS Oznamovatelům zpřístupněn co nejlépe, doporučuje se užívání dálkového přístupu, tedy oznámení na internetových stránkách.
- (5) Určitou výjimku z užívání VOS mají služební úřady, které se řídí nařízením vlády č. 145/2015 Sb. o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu. U nařízení č. 145/2015 Sb. je však nutné reflektovat odlišnosti v podobě zúžení okruhu osob, které se mohou s obsahem oznámení seznámit aj.
- (6) Nezbytnou částí VOS je příslušná osoba, která u Okresního soudu, jako Povinného subjektu, přijímá oznámení a provádí následné zkoumání a navrhuje opatření k nápravě zjištěného protiprávního stavu (dále jen „Příslušná osoba“). Příslušnou osobu do jejího výkonu stanovuje Okresní soud jako Povinný subjekt. Do výkonu činností Příslušné osoby, nesmí nikdo ani Povinný subjekt ani další subjekty zasahovat a bránit v jejím výkonu. Povinný subjekt je však zodpovědný za řádné fungování VOS a tedy i zajistit zastupitelnost Příslušné osoby tak, aby nedošlo k překročení stanovených lhůt. V opačném případě by takové jednání šlo Povinnému subjektu k tíži.

§ 3

Příjem a zpracování oznámení

- (1) Oznamovatel může oznámení učinit:
 - a) písemně – elektronicky i v listinné podobě,
 - b) ústně – osobně i telefonicky.
- (2) Oznámení je možné učinit ústně prostřednictvím telefonické linky se záznamem hovoru, když záznam bude zaznamenán v trvalé a dohledatelné podobě nebo Příslušná osoba učiní úplný a přesný přepis hovoru a Oznamovatel k takové formě udělí souhlas. Každý Oznamovatel, je Příslušnou osobou před zahájením oznámení upozorněn, že telefonický hovor je nahráván a dále, po učinění oznámení se nahrávka převede do média v podobě CD, a CD bude přiloženo k formuláři o učiněném oznámení. V případě elektronického podání oznámení je nutné zajistit zvýšenou míru důvěrnosti obsahu.
- (3) Příslušná osoba je povinna vyrozumět Oznamovatele do 7 dnů o přijetí oznámení a do 3 měsíců o způsobu jeho vyřízení.
- (4) Dle Směrnice má za povinnost Povinný subjekt vytvořit takový VOS, aby během oznámení nedošlo k vyzrazení totožnosti Oznamovatele a třetích osob a též k vyzrazení a ochraně informací uvedených v oznámení. Totožnost Oznamovatele, nesmí být sdělena bez Oznamovatelova výslovného souhlasu třetí osobě ani orgánu, s výjimkou zákonem stanovených výjimek (např. případ dožádání ze strany orgánů činných v trestním řízení podle trestního řádu).

§ 4

Evidence a uchování oznámení

- (1) V souladu se Směrnicí je nutné uchovávat oznámení tak, aby nedošlo k ohrožení totožnosti Oznamovatele, dalších osob a důvěrnosti informací uvedených v oznámení. Uchování oznámení je nutné pouze po dobu, která je nezbytná k naplnění ochrany Oznamovatele před odvetnými opatřeními a pokud by oznámení bylo zájmem šetření příslušných orgánů veřejné moci.

- (2) Oznámení učiněné ústně osobně nebo prostřednictvím telefonického rozhovoru Příslušná osoba pořídí z oznámení zvukový záznam nebo přesný přepis. K takovému úkonu však musí Oznamovatel udělit souhlas. Bez souhlasu Příslušná osoba nesmí o oznámení učinit přesný přepis či zvukovou nahrávku, je možné pouze učinit písemný záznam, který by co do obsahu měl odpovídat protokolu podle § 18 odst. 2 správního řádu. V případě pořízení přepisu oznámení i v případě sepsání záznamu o oznámení se oznamovateli umožní, aby se k těmto vyjádřil. Jeho vyjádření se k přepisu či záznamu přiloží.
- (3) Zvuková nahrávka a přesný přepis je nutné uchovávat v dohledatelné podobě alespoň 5 let.

§ 5

Osobní a věcná působnost

- (1) Oznamovatelem se dle Směrnice rozumí každá fyzická osoba, která se v souvislosti s výkonem práce nebo obdobné činnosti dozvěděla o protiprávním jednání. Pokryto tak musí být široké spektrum pracovních činností. Níže je uveden seznam oblastí, kterých se musí oznamované protiprávní jednání týkat, jedná se tedy o věcnou působnost oznamování protiprávního jednání:
 - a) zadávání veřejných zakázek,
 - b) finanční služby, produkt a trhy a předcházení praní peněz a financování terorismu,
 - c) bezpečnost a soulad výrobků s předpisy,
 - d) bezpečnost dopravy
 - e) ochrana životního prostředí,
 - f) radiační ochrana a jaderná bezpečnost,
 - g) veřejné zdraví,
 - h) ochrana soukromí a osobních údajů a bezpečnost sítí a informačních systémů a
 - i) finanční zájmy Unie.
- (2) Dle Směrnice je poskytována ochrana každému Oznamovateli, a to ve vztahu ke shora uvedeným kategoriím nevylučuje uchazeče o zaměstnání.
- (3) Cílem ochrany Oznamovatelů je co nejefektivněji odhalovat protiprávní jednání, které vzniká v souvislosti s výkonem pracovní nebo obdobné činnosti tak, aby Oznamovatelé nebyli vystaveni odvetným jednáním, tedy ztrátě zaměstnání či jiného postihu. Z hlediska osobní působnosti zákona není důležité, zda Oznamovatel zmíněnou práci v okamžiku podání stále vykonával, či ji vykonával v minulosti, nebo se o danou práci pouze ucházel, a v rámci tohoto procesu se o protiprávním jednání dozvěděl.
- (4) Oznamování zjištění protiprávního jednání, které se Oznamovatel dozvěděl s pracovní či obdobnou činností je však limitováno, neboť z oznamování jsou vyňaty informace, u kterých je nutné zachovat anonymitu, ta převažuje nad zájmem Oznamovatele. Jedná se o informace, které by mohly bezprostředně ohrozit podstatný bezpečnostní zájem České republiky a informace o činnosti zpravodajských služeb.
- (5) Dále není možné oznamovat informace, na které se vztahuje povinnost zachovávat ochranu utajovaných informací a informací, jejichž zveřejnění či vyzrazení by mělo za následek ohrožení probíhajícího trestního řízení a informace podléhající ochraně podle zákona upravujícího krizové řízení.
- (6) Oznamovatel, který plní funkci:
 - a) notáře,
 - b) notářského kandidáta,
 - c) koncipienta,

- d) státního zástupce,
 - e) asistenta a právního čekatele,
 - f) advokáta,
 - g) advokátního koncipienta,
 - h) soudního exekutora a
 - i) exekutorského kandidáta koncipienta
 - j) soudce
 - k) asistenta soudce
 - l) justičního čekatele
 - m) zaměstnance notáře, advokáta, soudního exekutora
 - n) poskytování zdravotních služeb
- nesmí porušit při výkonu své činnosti povinnost mlčenlivosti.

V případě porušení mlčenlivosti, se na Oznamovatele nevztahuje ochrana dle Směrnice.

- (7) Oznamovatel je chráněn, pokud se dopustil protiprávního jednání při zjišťování informací nutných pro oznámení, nebo samotným oznámením. Ochrana se na Oznamovatele nevztahuje, pokud svým jednáním se zjišťování potřebných informací spáchal trestní čin.

§ 6

Uveřejnění oznámení

- (1) Uveřejnění je plnohodnotnou formou oznámení a přiměřeně se na něj vztahují všechna ustanovení týkající se oznámení.
- (2) Za uveřejnění se považuje jakékoliv zpřístupnění informace, které jsou uvedené v oznámení veřejnosti, např. uveřejnění na sociálních sítích, v médiích nebo na webových stránkách.
- (3) Uveřejnění oproti oznámení je však limitováno, proto je možné tuto variantu zvolit, pokud:
 - a) nebylo k podanému oznámení ve stanovených lhůtách přijato vhodné opatření,
 - b) z důvodu nečinnosti Oznamovatele, by mohlo dojít k ohrožení významného veřejného zájmu,
 - c) není možné bez podstoupení zvýšeného rizika podat oznámení u Ministerstva spravedlnosti (př. zničení důkazů, maření řádného posouzení oznámení či postihu Oznamovatele).
- (4) Ve vztahu ke shora uvedenému, by tedy uveřejnění mělo představovat výjimečný případ, kdy není možné využít VOS. Pokud se Oznamovatel rozhodne upřednostnit uveřejnění oznámení před samotným oznámením, je však nutné, aby si uvědomil naplnění podmínek pro uveřejnění. V opačném případě je pak Oznamovatel odpovědný za své jednání dle příslušných právních předpisů.

§ 7

Ochrana Oznamovatelů, odvetná opatření

- (1) Na ochranu má právo každý Oznamovatel, který učiní oznámení s tím, že měl oprávněné důvody se domnívat, že oznámené informace o porušení byly v době oznámení pravdivé, a že informace spadaly do oblasti působnosti Směrnice. Ochrana se též vztahuje na Oznamovatele, kteří podali oznámení prostřednictvím VOS nebo EOS nebo uveřejnění podali přímo jiným příslušným orgánům veřejné moci.

- (2) Ochranným opatřením se rozumí zákaz uplatnění odvetného opatření proti Oznamovateli nebo dalším fyzickým nebo právnickým osobám (př. kolegům, osobám blízkým Oznamovateli, společníkům Oznamovatele aj.)
- (3) Za odvetné opatření je považováno jakékoliv jednání přímé nebo nepřímé, také opomenutí, ke kterému došlo v pracovním kontextu.
- (4) Za odvetná opatření jsou dle Směrnice považována:
 - a) rozvázání pracovního poměru nebo neprodloužení pracovního poměru na dobu určitou,
 - b) zrušení právního vztahu založeného dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti,
 - c) odvolání z místa vedoucího zaměstnance nebo ze služebního místa představeného,
 - d) uložení kárného opatření nebo kázeňského trestu,
 - e) snížení mzdy, platu nebo odměny nebo nepřiznání osobního příplatku,
 - f) diskriminace,
 - g) přeložení nebo převedení na jinou práci nebo na jiné služební místo,
 - h) služební hodnocení nebo pracovní posudek,
 - i) ostrakizace,
 - j) neumožnění odborného rozvoje,
 - k) změna rozvržení pracovní nebo služební doby,
 - l) vyžadování lékařského posudku nebo pracovnělékařské prohlídky,
 - m) výpověď nebo odstoupení od smlouvy,
 - n) zásah do práva na ochranu osobnosti.
- (5) Při oznamování je pak nutné, aby si Povinný subjekt zachoval důvěrnost ve vztahu k totožnosti Oznamovatele či dalších dotčených osob, tak i informací, které byly v oznámení uvedeny.
- (6) Práva na ochranu se nelze vzdát, ani je nijak omezit.

Zvláštní část

§ 8

Zavedení a řádné fungování VOS

- (1) Obecné informace o zavedení a řádné fungování VOS je podmíněno v obecné části tohoto vnitřního předpisu, konkrétně v § 2 a § 3.
- (2) Přijaté oznámení v písemné podobě musí být označeno „K RUKÁM paní Dočkalové“. Příslušná osoba je poučena o povinnosti zachování mlčenlivosti o informacích, které jsou obsažené v přijatém oznámení.
- (3) Po přijetí oznámení je Příslušná osoba povinna provést předběžné posouzení tak, aby byla dodržena následující pravidla:
 - a) posoudit, zda přijaté oznámení spadá dle Směrnice do oblastí oznamovaného jednání,
 - b) byl dodržen tzv. pracovní kontext,
 - c) o jaký druh protiprávního jednání se jedná (přestupek, trestný čin, jiné protiprávní jednání) nebo
 - d) zda je možné oznámení vyřešit interně, v rámci organizace např. Povinného subjektu.

- (4) Pokud Příslušná osoba po předběžném posouzení zjistí, že dle shora uvedených pravidel se nejedná o oznámení dle Směrnice, je povinna Oznamovatele o této skutečnosti vyzoomět, nejpozději do 3 měsíců od přijetí oznámení nebo do 3 měsíců a 7 dnů, pokud Oznamovatel nebyl ve lhůtě 7 dnů vyzooměn o přijetí oznámení.
- (5) Dále je pak posouzeno, do jaké oblasti protiprávního jednání podané oznámení spadá, zda se jedná o spáchání trestného činu, přešupek aj.
- (6) Při dalším prošetřování oznámení může Příslušná osoba požádat o součinnost ostatní osoby např. stejného Povinného subjektu nebo vyžadovat písemné podklady nebo jiné podklady nutné pro posouzení, dále oprávnění požadovat vysvětlení, oprávnění vstupovat do kanceláří a jiných prostor Povinného subjektu.
- (7) Povinný subjekt následně přijme doporučení o nápravě od Příslušné osoby, ale v takové formě, aby nebylo zřejmé, kdo oznámení učinil nebo vyzrazení důvěrných informací.
- (8) Příslušná osoba je dále povinna vyzoomět Oznamovatele o výsledku šetření a o plánovaných nebo přijatých opatřeních, a to nejpozději do 3 měsíců od přijetí oznámení nebo do 3 měsíců a 7 dnů, pokud Oznamovatel nebyl ve lhůtě 7 dnů vyzooměn o přijetí oznámení.
- (9) Příslušná osoba musí vést evidenci přijatých oznámení ve formě:
 - a) datum přijetí oznámení
 - b) jméno, popř. jména, příjmení, datum narození, a kontaktní adresu Oznamovatele,
 - c) shrnutí obsahu oznámení a identifikace osoby, proti které je oznámení učiněno, dále totožnost, je-li známa,
 - d) datum ukončení posouzení důvodnosti oznámení Příslušnou osobou a jejich výsledek.
- (10) K uchovaným oznámením smí mít přístup jen Příslušná osoba, která je povinna všechna oznámení uchovávat a archivovat pro případ dalšího šetření po dobu 5 let. Stejně lhůty jsou vztaženy i v případě přepisu či záznamu oznámení.

§ 9

Závěrečná ustanovení

Tento vnitřní předpis nabývá účinnosti dne 31. 3. 2022.

JUDr. Vladislava Halodová
předsedkyně Okresního soudu v Prachaticích